

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΕΚΤΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο, στις 8 Οκτωβρίου 2021, με την ακόλουθη σύνθεση: Μαρία Αθανασοπούλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Κωνσταντίνα Ζώη και Ιωάννα Ρούλια (εισηγήτρια), Σύμβουλοι, Αθηνά Σιγάλα και Αικατερίνη Μαρκοβίτη, Πάρεδροι με συμβουλευτική ψήφο,

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παρέστη ο Επιτροπεύων Πάρεδρος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Βασιλόπουλος που αναπληρώνει νόμιμα τη Γενική Επίτροπο της Επικρατείας, η οποία είχε κώλυμα,

Γραμματέας: Σοφία Κουτσοβούλου, Προϊσταμένη Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από ...2020 (Α.Β.Δ. .../.2020) αγωγή των: 1) ..., κατοίκου ... (οδός ...), 2) ..., κατοίκου ... (οδός ...), 3) ..., κατοίκου ... (οδός ...) και 4) ..., κατοίκου ... (οδός ...), εκ των οποίων οι 1^{ος} και 4^{ος} παραστάθηκαν μετά της πληρεξουσίας δικηγόρου τους Ελένης Κουταλά (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 30059) και οι 2^{ος} και 3^{ος} παραστάθηκαν δια της ίδιας πληρεξουσίας δικηγόρου τους.

Κατά 1) του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μαρίας Γραμματικάκη και 2) του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-Ε.Φ.Κ.Α.), όπως εκπροσωπείται νόμιμα, το οποίο εδρεύει στην Αθήνα και παραστάθηκε διά της ίδιας Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο των εναγόντων, η οποία ζήτησε την παραδοχή της αγωγής.

Την εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου και του e-Ε.Φ.Κ.Α., η οποία ζήτησε την απόρριψη της αγωγής.

Τον Πάρεδρο της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε για τον πρώτο από τους ενάγοντες τη μερική παραδοχή της αγωγής κατά την κύρια βάση της και για το κεφάλαιο που αφορά της Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων για το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2018 την αναβολή έκδοσης οριστικής απόφασης προκειμένου να

προσκομισθούν συμπληρωματικά στοιχεία, ενώ για τις αξιώσεις από 1.1.2019 και εντεύθεν την παραπομπή στην Ολομέλεια του ζητήματος της συνταγματικότητας ή μη των διατάξεων του άρθρου 11 του ν. 3865/2010, ενώ για τους λοιπούς ενάγοντες πρότεινε την αναβολή έκδοσης οριστικής απόφασης προκειμένου να προσκομισθούν από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. με δική τους επιμέλεια οι συνταξιοδοτικοί φάκελοι τους.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

**Αφού μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου
Σκέφθηκε σύμφωνα με τον νόμο και**

1. Με την ένδικη αγωγή, οι ενάγοντες, στρατιωτικοί συνταξιούχοι, επίτιμοι Αρχηγοί Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (ΓΕΝ), Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (ΓΕΑ), Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ) και Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (ΓΕΝ), αντιστοίχως, ζητούν να αναγνωρισθεί ότι τα εναγόμενα νομικά πρόσωπα οφείλουν να τους καταβάλουν έκαστο εις ολόκληρον, με τον νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση, τα ποσά που αναφέρονται στο δικόγραφο για κάθε εναγόμενο, ως αποζημίωση, κατ' άρθρα 105 και 106 Εισ.Ν.Α.Κ., για τις διαφορές της σύνταξης που έλαβαν από την ημερομηνία που κατέστησαν συνταξιούχοι, ήτοι από 16.2.2017 για τους τρεις πρώτους ενάγοντες και από 18.2.2020 για τον τέταρτο ενάγοντα, μέχρι 31.12.2020 και αυτής που έπρεπε να είχαν λάβει εάν δεν είχε παραβιασθεί κατά τον καθορισμό της σύνταξής τους η με βάση την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου εύλογη αναλογία μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης. Ακόμη, ζητούν να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι οφείλουν να τους καταβάλουν έκαστος εις ολόκληρον, ως αποζημίωση, κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., άλλως βάσει των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού (άρθρο 904 ΑΚ), νομιμοτόκως, τα αναφερόμενα στην αγωγή τους ποσά, που αφορούν στις διαφορές από την, κατά τους ισχυρισμούς τους, μη νόμιμη παρακράτηση στη σύνταξή τους της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ).

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 50 παρ. 3 εδ. α' και 130 παρ. 1 περ. β' της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ν. 4700/2020 (Α' 127/29.6.2020) που εφαρμόζονται κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο άσκησης της ένδικης αγωγής (29.12.2020), οι ενάγοντες παραδεκτώς ομοδικούν, καθόσον οι αξιώσεις τους, ερειδόμενες στο άρθρο 105 του Εισ.Ν.Α.Κ., επικουρικώς δε στις διατάξεις του άρθρου 904 ΑΚ, είναι ομοειδείς, έστω και μη ισόποσες, στηρίζονται δε σε όμοια κατά τα ουσιώδη στοιχεία τους νομική και πραγματική βάση (βλ. ΕλΣυν Τέταρτο Τμ. 957/2021, πρβλ. ΕλΣυνΟλ. 486/2019).

3. Η υπό κρίση αγωγή παραδεκτώς στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου και κατά του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), και ήδη, κατ' άρθρο 51^Α του ν. 4387/2016 που προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020, Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), ως εις ολόκληρον υπόχρεων για την ικανοποίηση των αξιώσεων των εναγόντων κατ' αυτών (βλ. άρθρα 105 και 106 ΕισΝΑΚ, 481 επ. ΑΚ και 926 επ. ΑΚ και άρθρα 50 παρ. 2 και 131 του ν. 4700/2020, καθώς και ΕλΣυν Ολ. 2020/2020, 504, 1477, 1820, 1821/2021, ΙΙ Τμ. 930, 1209/2019, 2432/2020, 1689/2021, Τέταρτο Τμ. 957/2021, 2212/2022 κ.ά.).

4. Στον ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...)» (Α' 127), ορίζεται, στο άρθρο 139, ότι «Με την εξαίρεση των υποθέσεων της παρ. 7 του άρθρου 116, αγωγή για αξίωση που θεμελιώνεται στο παράνομο εκτελεστής διοικητικής πράξης ή παράλειψης δεν είναι απαράδεκτη, αν κατά της πράξης ή της παράλειψης αυτής δεν ασκήθηκε έφεση», στο άρθρο 116 παρ. 7) ότι «7. Στις διαφορές από καταλογισμούς, καθώς και από τον κανονισμό για πρώτη φορά σύνταξης, μπορεί να ζητηθεί με την έφεση και η επιδίκαση της χρηματικής αξίωσης προς αποκατάσταση της ζημίας του εκκαλούντος από την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη (...)», και στο άρθρο 350 (παρ. 1) ότι «1. Η άσκηση ένδικων βοηθημάτων κατά διοικητικών πράξεων, που εκδίδονται μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, διέπεται από τις διατάξεις αυτού».

5. Από τον συνδυασμό των διατάξεων που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη συνάγεται ότι, μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του ν. 4700/2020, στις 16.9.2020 (άρθρο 357 του ίδιου νόμου), αγωγή εκ των άρθρων 105 - 106 ΕισΝΑΚ για αξίωση που θεμελιώνεται στον παράνομο χαρακτήρα πράξης κανονισμού σύνταξης, δεν είναι απαράδεκτη, αν κατά το χρόνο έκδοσης της τελευταίας ο ενάγων δεν είχε τη δικονομική δυνατότητα με την έφεσή του να αιτηθεί την επιδίκαση αποζημίωσης προς αποκατάσταση της προκληθείσας από την επικαλούμενη παρανομία ζημίας του.

6. Ως εκ τούτων, η ένδικη αγωγή που ασκήθηκε στις ...12.2020, ήτοι μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του ν. 4700/2020, και ερείδεται στον παράνομο χαρακτήρα των κανονιστικών της σύνταξης των εναγόντων πράξεων, οι οποίες όμως εκδόθηκαν προ της έναρξης ισχύος του ν. 4700/2020, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο ίσχυε η πλήρης αυτοτέλεια της αγωγής, καθώς οι ανωτέρω ενάγοντες δεν είχαν τη δικονομική δυνατότητα με την ασκούμενη κατά των πράξεων αυτών έφεση να αιτηθούν την προκληθείσα εκ του παράνομου χαρακτήρα τους ζημία (ΙΙΙ Τμ. 1696/2020, 4346, 4358, 6583, 6584, 6585, 7706/2015), ασκείται παραδεκτώς χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη άσκηση κατά των ανωτέρω πράξεων της προβλεπόμενης κατά το χρόνο έκδοσής τους έφεσης, κατ' άρθρα 66 του

Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007, Α' 210), και 48 επ. π.δ/τος 1225/1981. Συνεπώς, η αγωγή αυτή δοθέντος ότι, ενόψει του αναγνωριστικού της χαρακτήρα, δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου, είναι ερευνητέα ως προς τη νομική και ουσιαστική της βασιμότητα.

7. Κατά την ειδικότερη γνώμη της Συμβούλου Ιωάννας Ρούλια ως προς το παραδεκτό της άσκησης της ένδικης αγωγής ισχύουν τα ακόλουθα:

7.1. Με τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 και 13 της ΕΣΔΑ κατοχυρώνονται αφενός μεν το δικαίωμα πλήρους, αποτελεσματικής και ταχείας δικαστικής προστασίας, μεταξύ άλλων και των προστατευόμενων από τα άρθρα 17 παρ. 1 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ περιουσιακών δικαιωμάτων, αφετέρου δε οι αρχές της δίκαιης δίκης και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 27.7.2006, Ευσταθίου κατά Ελλάδα, σκέψη 26 και της 5.4.2018, Zubac κατά Κροατίας, σκέψη 98), καθώς και οι αρχές της ασφάλειας δικαίου, της σαφήνειας και της προβλεψιμότητας των δικονομικών κανόνων πρόσβασης στο δικαστήριο (βλ. ΕλΣυν ΙΙ Τμ. 1439, 1529/2020 πρβλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 1.2.2007, Rajic κατά Γερμανίας, σκ. 43, της 13.1.2011, Ευαγγέλου κατά Ελλάδα, σκ. 22-23, της 15.12.2011, Poirot κατά Γαλλίας, παρ. 42 επ. και της 2.2.2016, Παπαϊωάννου κατά Ελλάδος, παρ. 45-46). Στο πλαίσιο αυτό, οι τιθέμενοι δικονομικοί κανόνες, μεταξύ των οποίων και οι περιορισμοί ως προς την παραδεκτή άσκηση των ένδικων βοηθημάτων, πρέπει να είναι προσβάσιμοι, σαφείς και προβλέψιμοι (πρβλ. απόφ. ΕΔΔΑ της 26.5.2011, Legrand κατά Γαλλίας, σκ. 37), να υπηρετούν τις ως άνω αρχές και να ερμηνεύονται υπό το φως αυτών και όχι τυπολατρικά, να συνάπτονται με τη λειτουργία των δικαστηρίων (πρβλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 16.11.2000, Σωτήρης και Νίκος Κούτρας ΑΤΤΕΕ κατά Ελλάδα, σκέψη 22, και ΕΔΔΑ, της 8.12.2011, Shulgin κατά Ουκρανίας, παρ. 65) και μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση του ατομικού αυτού δικαιώματος, η δε θέσπισή τους να μην αιφνιδιάζει τον διάδικο στερώντας από αυτόν τη δυνατότητα χρήσης ενός διαθέσιμου ενδίκου βοηθήματος και, ως εκ τούτου, τη δυνατότητα αποτελεσματικής και ταχείας ικανοποίησης των περιουσιακών του απαιτήσεων που έχουν παραβιασθεί (βλ. ΑΕΔ 33/1995, ΕλΣυνΟλ. 2006/2008, 1205/2009, 4327, 4328/2013, 325/2021, ΙΙ Τμ. 1565/2017, ΣτΕΟλ. 647/2004, 2531/2005 7μ., 1583/2010, αποφ. ΕΔΔΑ της 15.2.2000 «GarciaManibardo κατά Ισπανίας», της 12.1.2006, Φίλιππος Γρυπαίος κατά Ελλάδα, της 18.6.2001 «Kreuz κατά Πολωνίας» και της 28.5.2009, Τσέλικα - Σκούρτη κατά Ελλάδα).

7.2. Στην προκειμένη περίπτωση, η υπό κρίση αγωγή ως προς τις δικονομικές προϋποθέσεις του παραδεκτού της άσκησης της διέπεται καταρχήν από τις διατάξεις της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ήτοι του ν. 4700/2020 (Α' 127/29.6.2020), ως εκ του χρόνου άσκησης της (...12.2020), κατά τον οποίο

ορίζεται ότι στις υποθέσεις από τον κανονισμό για πρώτη φορά σύνταξης, η προηγούμενη άσκηση έφεσης κατ' αυτών αποτελεί όρο του παραδεκτού για την άσκηση αγωγής προς ικανοποίηση σχετικών αξιώσεων (βλ. άρθρο 139 σε συνδυασμό με το άρθρο 116 παρ. 1 του ως άνω νόμου), μη εφαρμοζομένης εν προκειμένω της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 350 παρ. 1 του νόμου αυτού, σύμφωνα με τις οποίες η άσκηση ένδικων βοηθημάτων κατά διοικητικών πράξεων, που εκδίδονται μετά την έναρξη της ισχύος αυτού, διέπεται από τις διατάξεις του, καθόσον πρόκειται περί αγωγής, ήτοι για ένδικο βοήθημα που δεν εμπίπτει στο πραγματικό της ως άνω διάταξης, αφού δεν στρέφεται ευθέως κατά διοικητικών πράξεων, αλλά ερείδεται στην επικαλούμενη παρανομία αυτών και το οποίο δεν έχει διαπλαστικό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, δεν δύναται να οδηγήσει στη μεταρρύθμιση ή την ακύρωση αυτών. Ο δε ως άνω νόμος δεν περιλαμβάνει μεταβατική διάταξη που να αφορά ειδικά στην αγωγή. Περαιτέρω, όμως, οι αξιώσεις στις οποίες αφορά η υπό κρίση αγωγή ερείδονται στο παράνομο διοικητικών πράξεων, ήτοι των πράξεων κανονισμού στους ενάγοντες για πρώτη φορά σύνταξης, που εκδόθηκαν για τον 1^ο ενάγοντα στις ...6.2020, για τον 2^ο ενάγοντα στις ...2.2020, για τον 3^ο ενάγοντα στις ...5.2020 και για τον 4^ο ενάγοντα στις ...4.2020, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο ίσχυε η πλήρης αυτοτέλεια της αγωγής, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη άσκηση έφεσης κατά της πράξης κανονισμού για πρώτη φορά της σύνταξης από την οποία προκλήθηκε, κατά τους ισχυρισμούς τους, η ζημία τους (βλ. άρθρα 78 και 80 παρ. 2 του ΚΔΔ, αναλόγως εφαρμοζομένων βάσει του άρθρου 123 του π.δ/τος 1225/1981, ως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3472/2006, καθώς και επί της αυτοτέλειας της αγωγής ΕλΣυν Ολ. 375/2006, 3021/2012, 2594/2016 και 484/2018, ΙΙ Τμ. 1711, 2130, 2948/2011, 295, 3590/2012, 1794, 1795, 2451, 4957/2013, 3284, 3989/2014 και ΙΙΙ Τμ. 1101, 2716/2009, 17, 18/2011, 4849/2013). Η δε ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4700/2020 (29.6.2020), από την οποία κατέστη δυνατή η ενημέρωση των εναγόντων για τους περιορισμούς που επήλθαν με τις διατάξεις του στο καθεστώς της πλήρους αυτοτέλειας της αγωγής, κατέλαβε αυτούς μεσούσης της εξηκονθήμερης προθεσμίας άσκησης έφεσης κατά των διοικητικών πράξεων με τις οποίες τους κανονίστηκε για πρώτη φορά σύνταξη (βλ. άρθρα 48 επ. του π.δ/τος 1225/1981, 66 του π.δ/τος 169/2007 και 82 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο - ν. 4129/2013, Α' 52), δεδομένου ότι η προθεσμία αυτή άρχισε για τον 1^ο ενάγοντα στις ...6.2020, για τον 2^ο ενάγοντα στις ...2.2020, για τον 3^ο ενάγοντα στις ...5.2020 και για τον 4^ο ενάγοντα στις ...4.2020, ήτοι από την επομένη της ημερομηνίας που φέρουν τα έγγραφα κοινοποίησης σε αυτούς των συνταξιοδοτικών πράξεων τους και έληξε λαμβανομένων υπ' όψιν και των εν τω μεταξύ χορηγηθεισών με υπουργικές αποφάσεις αναστολών των δικαστικών προθεσμιών λόγω του covid-19 (από 16.3.2020 έως 31.5.2020 και από 7.11.2020 έως 24.5.2021) και την αναστολή των ίδιων προθεσμιών κατά τις δικαστικές διακοπές (από 16.7.2020 μέχρι 31.8.2020, βλ. άρθρο 18 του ν.

4684/2020, Α' 86), για τον 1^ο ενάγοντα στις ...10.2020, για τον 2^ο ενάγοντα στις ...7.2020 και για τους 3^ο και 4^ο ενάγοντες στις ...9.2020. Επιπλέον, μέχρι τις 16.9.2020, ήτοι μέχρι την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 116 παρ. 7 του ν. 4700/2020 (βλ. το άρθρο 357 του ίδιου νόμου), με τις οποίες καθιερώθηκε στις διαφορές από τον κανονισμό για πρώτη φορά σύνταξης η μη υπάρχουσα προηγουμένως δυνατότητα άσκησης έφεσης κατά της οικείας συνταξιοδοτικής πράξης με επιτρεπτός σωρευόμενο αίτημα επιδίκασης χρηματικής αξίωσης προς αποκατάσταση της ζημίας από την πράξη αυτή, είχε παρέλθει για τους ενάγοντες τμήμα της νόμιμης προθεσμίας ή ολόκληρη η προθεσμία, αντιστοίχως, για την άσκηση τέτοιας έφεσης.

7.3. Με τα δεδομένα αυτά, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 7.1 και ενόψει του ότι κατά τα ανωτέρω η αλλαγή του νομοθετικού καθεστώτος ως προς τη θέση περιορισμών στην αυτοτέλεια της αγωγής κατέλαβε αιφνιδίως τους ενάγοντες με αποτέλεσμα η τυχόν απόρριψη της αγωγής τους για το λόγο ότι δεν άσκησαν πρώτα έφεση κατά των συνταξιοδοτικών πράξεων τους να έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 και 13 της ΕΣΔΑ και των αρχών της δίκαιης δίκης, της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, της προβλεψιμότητας των δικονομικών κανόνων για την πρόσβαση στο δικαστήριο, της ασφάλειας του δικαίου και της σαφήνειας, στην προκειμένη περίπτωση η άσκηση της υπό κρίση αγωγής είναι παραδεκτή, παρά το γεγονός ότι δεν προκύπτει ότι οι ενάγοντες έχουν ασκήσει κατά των πράξεων κανονισμού για πρώτη φορά της σύνταξής τους την προβλεπόμενη, κατά τον χρόνο έκδοσης των πράξεων αυτών, έφεση.

8. Από τη διάταξη του άρθρου 105 Εισ.Ν.Α.Κ., με την οποία θεσπίζεται η ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου προς αποζημίωση από τις παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του, κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, συνάγεται ότι ο συνταξιούχος του Δημοσίου δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη από τον μη νόμιμο κανονισμό σε αυτόν σύνταξης από τα όργανα της συνταξιοδοτικής διοίκησης ή από παράνομες ενέργειες αυτών κατά την εκτέλεση της συνταξιοδοτικής πράξης του, για τον δε προσδιορισμό του ύψους της ζημίας και μόνο λαμβάνεται υπόψη το ποσό της σύνταξης που παρά τον νόμο δεν καταβλήθηκε (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1505/2005, 1346/2006, 3021/2012).

9. Με την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, που εκδόθηκε επί προδικαστικού ερωτήματος που παραπέμφθηκε ενώπιόν της με την 277/2019 απόφαση του III Τμήματος στο πλαίσιο εκδίκασης έφεσης στρατιωτικής συνταξιούχου, η οποία ζήτησε να ακυρωθεί η πράξη με την οποία της κανονίσθηκε σύνταξη με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016 από 1.1.2017, έγιναν δεκτά τα ακόλουθα: Το συνταξιοδοτικό δικαίωμα των επιφορτισμένων με την ευθύνη

άσκησης δημόσιας εξουσίας ή λειτουργίας υπηρεσιακών παραγόντων δεν είναι συνάρτηση μόνον ενός minimum επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης, για την περίοδο του βίου τους μετά την αποχώρησή τους από την υπηρεσία, αλλά συναρτάται, επίσης, με την υπηρεσιακή τους ιδιότητα, ως εγγενές στοιχείο αυτής, διασφαλίζοντας, ως θεσμική εγγύηση, τη σύνταξη των ανωτέρω, ως συνέχεια του μισθού τους και σε εύλογη αναλογία προς αυτόν, προκειμένου, ενόσω ακόμη φέρουν την εν λόγω ιδιότητα, να μην υπόκεινται σε αθέμιτη επιρροή από εξωγενείς στη δημόσια υπηρεσία παράγοντες (σκέψη 119). Η εύλογη αυτή αναλογία έχει ως αναφορά της τις αποδοχές ενεργείας και κρίνεται με βάση τις τελευταίες, ήτοι το «εύλογο» της αναλογίας είναι συνάρτηση της απόκλισης της σύνταξης από τις αποδοχές ενεργείας (σκέψη 144). Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως εύλογη η αναλογία όταν καταλήγει σε σύνταξη, κατά τον κανονισμό και την μετέπειτα εξέλιξή της, τέτοιου ύψους, ώστε καταδήλως η σύνταξη να μην μπορεί να θεωρηθεί ως συνέχεια του μισθού ενεργείας και, κατά τούτο, να μη συνάδει προς τον χαρακτήρα του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων ως θεσμικής εγγύησης. Παύει δε να συνιστά συνέχεια του μισθού μία σύνταξη, το ύψος της οποίας συνεπάγεται για τον δικαιούχο την ανατροπή της προσδοκίας του ότι το βιοτικό του επίπεδο δεν θα μεταβαλλόταν ουσιωδώς μετά την αποχώρηση αυτού από την υπηρεσία (σκέψη 149). Επαφίεται στον κοινό νομοθέτη να δώσει συγκεκριμένη αριθμητική αποτύπωση στις συνταγματικές απαιτήσεις που διατυπώθηκαν προηγουμένως, ήτοι της εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης, που για τους χαμηλούς μισθούς πρέπει να είναι «όσο το δυνατόν εγγύτερα», για τους μέσους «να μην απομακρύνονται αισθητά» και για τους υψηλούς μισθούς «να μη στοιχειοθετούν ανατροπή του επιπέδου ζωής». Όπως επίσης επαφίεται στον νομοθέτη να διαρρυθμίσει περαιτέρω τις βάσεις υπολογισμού ανάλογα με τα έτη υπηρεσίας, την κατηγορία, τον βαθμό, την ηλικία κ.λπ. (σκέψη 152).

10. Με τον ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος (...)» (Α' 85), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίστηκε ότι: (α) Στο άρθρο 2, με τίτλο «Εννοιολογικοί προσδιορισμοί», ότι «1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, η κύρια σύνταξη εξ' ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας και εκ μεταβίβασης υπολογίζεται ως το άθροισμα δύο τμημάτων: της εθνικής σύνταξης του άρθρου 7 και της ανταποδοτικής σύνταξης του άρθρου 8 του παρόντος. 2. Η Εθνική Σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές, αλλά απευθείας από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. 3. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης υπολογίζεται βάσει των αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές και του ποσοστού αναπλήρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του παρόντος. Το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης αποσκοπεί στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, όσο το δυνατόν εγγύτερα προς εκείνο που είχε ο ασφαλισμένος

κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. 4. (...)). (β) Στο άρθρο 7, με τίτλο «Εθνική Σύνταξη», ότι «1. Η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται από τον Ε.Φ.Κ.Α. σε όλους, όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος ή ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. (...) 6. Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού η εθνική σύνταξη ορίζεται σε τριακόσια ογδόντα τέσσερα (384) ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται ακέραια εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης. (...) Το ποσό της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης. (...)». (γ) Στο άρθρο 8, με τίτλο του άρθρου «Ανταποδοτική σύνταξη», όπως ίσχυε οι παράγραφοι 4,5 και 6 αναριθμήθηκαν από τότε που ίσχυσαν σε 5, 6 και 7 αντίστοιχα, με το άρθρο 94 παρ. 2 του ν. 4461/2017, ορίστηκε: «1. Οι υπάλληλοι - λειτουργοί του Δημοσίου και οι στρατιωτικοί, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαιώματα σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης, που προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 του παρόντος, και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης, όπως αυτά προκύπτουν από τον πίνακα ο οποίος ενσωματώνεται στην παράγραφο 4, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων. 2.α. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ηλικίο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών διά του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου (...) 3. (όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 4488/2017) Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης των προσώπων των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6, ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνεται υπόψη ο, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 2, μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών, όπως αυτές ισχύουν κατά περίπτωση με βάση τις διατάξεις της ίδιας παραγράφου, που προκύπτει από το ασφαλιστικό έτος 2002 και έως την έναρξη καταβολής της σύνταξης του υπαλλήλου - λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού. (...) 5. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση το ποσοστό αναπλήρωσης του κατωτέρω πίνακα, που προσαρτάται στο τέλος της παρούσας και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της (...) [Σύμφωνα δε με τον πίνακα αυτόν, το ποσοστό αναπλήρωσης είναι, για τα έτη 0 - 15, 0,77%, για τα έτη 15,01 - 18, 0,84%, για τα έτη 18,01 - 21, 0,90%, για τα έτη 21,01 - 24, 0,96%, για τα έτη 24,01 - 27, 1,03%, για τα έτη 27,01 - 30, 1,21%, για τα έτη 30,01 - 33, 1,42%, για τα έτη 33,01 - 36, 1,59%, για τα έτη

36,01 - 39, 1,80% και, για τα έτη 39,01 - 42 και περισσότερα, 2,00%.] Το συνολικό ακαθάριστο ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης, όπως αυτό προκύπτει σύμφωνα με το παρόν άρθρο, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ακαθάριστο ποσό των συντάξιμων αποδοχών, όπως αυτές ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3».

11. Ακολουθώς, με τον ν. 4670/2020 (φ. 43 Α'), ο οποίος δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 28 Φεβρουαρίου 2020, επήλθαν μεταβολές στο νομοθετικό καθεστώς των συντάξεων των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, και, πλην άλλων, με το άρθρο 24 αυτού τροποποιήθηκε το άρθρο 8 του ν. 4387/2016 και η παράγραφος 5 αυτού διαμορφώθηκε ως εξής: «5. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση το ποσοστό αναπλήρωσης του κατωτέρω πίνακα, που προσαρτάται στο τέλος της παρούσας και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Το ποσοστό αναπλήρωσης για κάθε έτος ασφάλισης εντός εκάστης κλίμακας ετών, αντιστοιχεί στο ποσοστό που αναγράφεται στην τρίτη στήλη του πίνακα. Έως 30.09.2019 τα ποσοστά αναπλήρωσης για κάθε επιμέρους περίοδο ασφάλισης αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα 1: (...). Από την 1.10.2019 τα ποσοστά αναπλήρωσης για κάθε επιμέρους περίοδο ασφάλισης αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα 2:(...) [Σύμφωνα δε με τον πίνακα 2 τα ως άνω ποσοστά αναπλήρωσης που αφορούν σε χρόνο ασφάλισης από 30 έως και 40 έτη, μεταβλήθηκαν από 1.10.2019 ως εξής: για τα έτη 30,01-33 1,98%, για τα έτη 33,01-36 2,50%, για τα έτη 36,01-40 2,55% και για τα έτη 40 και άνω κατ' έτος 0,50%].

12. Με τις προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 4387/2016 (σκέψη 10) επήλθαν, πλην άλλων, για τους συνταξιούχους στρατιωτικούς υπαλλήλους δομικές αναδιαρθρώσεις στον τρόπο υπολογισμού των συντάξεών τους. Ειδικότερα, το πρώτο μέρος της σύνταξής τους αποτελείται από την «εθνική σύνταξη», το δε δεύτερο από την «ανταποδοτική σύνταξη» το ύψος της οποίας προσδιορίζεται με βάση τον χρόνο «ασφάλισης», το ύψος των ασφαλιστέων, ήτοι των συντάξιμων, αποδοχών του συνταξιοδοτούμενου κατά τη διάρκεια της ενεργού «ασφαλιστικής» του διαδρομής, την αιτία της χορηγούμενης παροχής και ένα ποσοστό αναπλήρωσης. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, βάσει του μέσου όρου των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών του συνταξιούχου κατά τη διάρκεια της συνολικής του υπηρεσίας, ή από το ασφαλιστικό έτος 2002 για τα πρόσωπα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6, και τον προβλεπόμενο συντελεστή – ποσοστό αναπλήρωσης των συντάξιμων κατ' έτος αποδοχών. Ο ορισμός, άλλωστε, των συντάξιμων – ασφαλιστέων αποδοχών των ανωτέρω ως βάσης υπολογισμού του ανταποδοτικού μέρους της κύριας σύνταξης τους δεν συνιστά περιορισμό ή δυσμενές μέτρο επί των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων,

καθόσον πρόκειται για τον συντάξιμο μισθό επί του οποίου, για όλα τα προηγούμενα του ν. 4387/2016 έτη, έχουν διενεργηθεί ασφαλιστικές κρατήσεις, κατ' άρθρο 59 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (ΣΚ), και βάσει του οποίου κανονιζόταν η σύνταξή τους σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις του άρθρου 34 του ΣΚ. Εξάλλου, ο κοινός νομοθέτης δεν κωλυόταν από τις συνταγματικές διατάξεις αναφορικά με το ιδιαίτερο συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών (άρθρα 16, 22 παρ. 2, 23 παρ. 2 εδ. β', 29 παρ. 3, 45, 73 παρ. 2 και 3, 80, 87 επ. και 98 παρ. 1 περ. δ' και στ' του Συντάγματος, ΕλΣυν Ολ. 2020/2020, σκέψεις 118 και 135, 504/2021, σκέψη 19 κ.ά.), θεσπίζοντας τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, να ορίσει ως βάση υπολογισμού του ανταποδοτικού μέρους των κύριων συντάξεων των συνταξιοδοτούμενων μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, τον μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού τους βίου, ή από το 2002 για τα προαναφερόμενα πρόσωπα, αρκεί, σύμφωνα με τα κριθέντα με την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ο ορισμός και υπολογισμός των συντάξεών τους, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4387/2016, ήτοι συμπεριλαμβανομένου και του σταθερού για όλους ποσού της εθνικής σύνταξης, να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εύλογης αναλογίας (σκέψη 158).

13. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα αναφερόμενα στις σκέψεις 14 έως 17 που ακολουθούν.

14. Ο πρώτος ενάγων ..., γεννηθείς το έτος ..., κατετάγη στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων στις ..., ονομάστηκε Σημαιοφόρος στις ..., μετά από διαδοχικές προαγωγές από βαθμό σε βαθμό προήχθη σε Αντιναύαρχο στις ..., διορίστηκε Αρχηγός ΓΕΝ στις ... (...), ενώ με το από ... π.δ. (...) προήχθη σε Ναύαρχο, τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία από ...2017 ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του και του απονεμήθηκε ο τίτλος του Επίτιμου Αρχηγού ΓΕΝ. Το συνολικό ακαθάριστο ύψος των αποδοχών ενεργείας του, κατά τον χρόνο της εξόδου του από την υπηρεσία ανερχόταν στο ποσό των 4.797,94 ευρώ (βασικός μισθός 2.105,00 ευρώ + χρονοεπίδομα 1.263,00 ευρώ + οικογενειακή παροχή τέκνων 50,00 ευρώ + επίδομα εξομάλυνσης 212,94 ευρώ + επίδομα ειδικής απασχόλησης 294,05 ευρώ + επίδομα θέσης υψηλής ευθύνης 412,62 ευρώ + επίδομα ειδικών συνθηκών 68,46 ευρώ + έξοδα παράστασης 239,47 ευρώ + επίδομα διεύθυνσης - διοίκησης 107,01 ευρώ + επίδομα ετοιμότητας 45,39 ευρώ, βλ. την οικεία «απόδειξη αποδοχών» μηνός Ιανουαρίου 2017 που εκδόθηκε από το Τμήμα IV - Μηχανογράφησης της Διεύθυνσης Ε3 του ΓΕΝ). Με την .../...2020 πράξη του Διευθυντή της Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του ε-Ε.Φ.Κ.Α. κανονίσθηκε σε αυτόν μηνιαία σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 169/2007 και των ν. 4387/2016 και 4472/2017, από ...2017, ακαθάριστου ποσού 1.974,13 ευρώ, με βάση συνολική συντάξιμη πραγματική

υπηρεσία ανερχόμενη σε 44 έτη και 5 μήνες, στην οποία περιλαμβάνεται και διπλάσια υπηρεσία 5 ετών που διανύθηκε σε μονάδες εκστρατείας και με βαθμό συνταξιοδότησης αυτόν του Αρχηγού ΓΕΝ. Το εν λόγω ακαθάριστο ποσό μηνιαίας σύνταξης προέκυψε αφού προστέθηκε στο ποσό της «εθνικής σύνταξης» των 384,00 ευρώ, ποσό «ανταποδοτικής σύνταξης» 1.590,13 ευρώ, το οποίο προέκυψε από τον ανερχόμενο σε 3.079,85 ευρώ μέσο όρο μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 και ποσοστό αναπλήρωσης 51,63% που αντιστοιχεί στον ως άνω συντάξιμο χρόνο ($3.079,85 \times 51,63\%$). Σύμφωνα δε με το περιλαμβανόμενο στα στοιχεία του συνταξιοδοτικού φακέλου του ως άνω ενάγοντος οικείο έντυπο «οικονομικών στοιχείων» που εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Ε3 του ΓΕΝ, οι αποδοχές του, μηνός Ιανουαρίου 2017, «επί των οποίων έγιναν κρατήσεις για κύρια σύνταξη» ανέρχονταν σε 3.849,03 ευρώ.

15. Ο δεύτερος ενάγων ..., γεννηθείς το έτος ..., κατετάγη στη Σχολή Ικάρων στις ..., ονομάσθηκε Ανθυποσμηναγός στις ..., μετά από διαδοχικές προαγωγές από βαθμό σε βαθμό προήχθη σε Αντιπτέραρχο στις ..., διορίστηκε Αρχηγός ΓΕΑ στις ... (...), ενώ με το από ... π.δ. (...) προήχθη σε Πτέραρχο, τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία από ...2017 ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του και του απονεμήθηκε ο τίτλος του Επίτιμου Αρχηγού ΓΕΑ. Το συνολικό ακαθάριστο ύψος των αποδοχών ενεργείας του, κατά τον χρόνο της εξόδου του από την υπηρεσία ανερχόταν στο ποσό των 4.797,94 ευρώ (βασικός μισθός 2.105,00 ευρώ + χρονοεπίδομα 1.263,00 ευρώ + επίδομα ειδικής απασχόλησης 294,05 ευρώ + επίδομα θέσης υψηλής ευθύνης 412,62 ευρώ + επίδομα εξομάλυνσης 212,94 ευρώ + οικογενειακή παροχή τέκνων 50,00 ευρώ + έξοδα παράστασης 239,47 ευρώ + επίδομα διοίκησης 107,01 + επίδομα αυξημένης ετοιμότητας 45,39 ευρώ + επίδομα ειδικών συνθηκών 68,46 ευρώ), ενώ ελάμβανε και προσαύξηση εξαμήνων («πτητικό επίδομα κινδύνου») 1.644,19 ευρώ, ήτοι συνολικά οι ακαθάριστες αποδοχές του ανέρχονταν στο ποσό των 6.442,13 ευρώ (βλ. το οικείο «αναλυτικό φύλο μισθοδοσίας» μηνός Φεβρουαρίου 2017 που εκδόθηκε από το ΚΜΗ/ΓΕΑ – Ο.Λ.Κ.Α. του ΓΕΑ). Με την .../...2020 πράξη του Διευθυντή της Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του ε-Ε.Φ.Κ.Α. κανονίσθηκε στον 2^ο ενάγοντα μηνιαία σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 169/2007 και των ν. 4387/2016 και 4472/2017, από ...2017, ακαθάριστου ποσού 3.702,69 ευρώ, με βαθμό συνταξιοδότησης αυτόν του Αρχηγού ΓΕΑ και με βάση τη συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία του ανερχόμενη σε 78 έτη, 11 μήνες και 12 ημέρες, στην οποία περιλαμβάνεται διπλάσια υπηρεσία 26 ημερών, η οποία διανύθηκε σε μονάδες εκστρατείας, καθώς και πτητικά εξάμηνα 38 ετών και 6 μηνών. Το εν λόγω ακαθάριστο ποσό μηνιαίας σύνταξης προέκυψε αφού προστέθηκε στο ποσό της «εθνικής σύνταξης» των 384,00 ευρώ, ποσό «ανταποδοτικής σύνταξης» 3.318,69 ευρώ, το οποίο προέκυψε από τον

ανερχόμενο σε 3.318,69 ευρώ μέσο όρο μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 και το ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό αναπλήρωσης 100,00% που αντιστοιχεί στον ως άνω συντάξιμο χρόνο (3.318,69 X 100,00%). Σύμφωνα δε με την περιλαμβανόμενη στα στοιχεία του συνταξιοδοτικού φακέλου του ως άνω ενάγοντος «αναλυτική βεβαίωση συντάξιμων αποδοχών», που εκδόθηκε από το ΚΜΗ – ΟΛΚΑ του ΓΕΑ, οι αποδοχές του, κατά τον χρόνο εξόδου από την υπηρεσία, «επί των οποίων έγιναν κρατήσεις υπέρ σύνταξης Δημοσίου» ανέρχονταν σε 3.849,03 ευρώ.

16. Ο τρίτος ενάγων ..., γεννηθείς το έτος ..., κατετάγη στη Σχολή Ευελπίδων στις ..., ονομάσθηκε Ανθυπολοχαγός στις ..., μετά από διαδοχικές προαγωγές από βαθμό σε βαθμό προήχθη σε Αντιστράτηγο στις ..., διορίστηκε Αρχηγός ΓΕΣ στις ... (Γ' ...), ενώ με το από ... π.δ. (Γ' ...) προήχθη σε Στρατηγό, τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία από ... ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του και του απονεμήθηκε ο τίτλος του Επίτιμου Αρχηγού ΓΕΣ. Το συνολικό ακαθάριστο ύψος των αποδοχών ενεργείας του, κατά τον χρόνο της εξόδου του από την υπηρεσία του ανερχόταν στο ποσό των 4.694,61 ευρώ (βασικός μισθός 2.105,00 ευρώ + χρονοεπίδομα 1.263,00 ευρώ + επίδομα αυξημένης ευθύνης 412,62 ευρώ + επίδομα εξομάλυνσης 159,61 ευρώ + επίδομα διοίκησης - διεύθυνσης 107,01 + επίδομα ετοιμότητας 45,39 ευρώ + επίδομα ειδικής απασχόλησης 294,05 ευρώ + έξοδα παράστασης 239,47 ευρώ + επίδομα ειδικών συνθηκών 68,46 ευρώ, βλ. το οικείο «αναλυτικό φύλλο μισθοδοσίας» μηνός Ιανουαρίου 2017 που εκδόθηκε από το Οικονομικό και Λογιστικό Κέντρο Στρατού Ξηράς - Ο.Λ.ΚΕ.Σ του ΓΕΣ). Με την .../...2020 πράξη του Διευθυντή της Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του ε-Ε.Φ.Κ.Α. κανονίστηκε στον 3^ο ενάγοντα μηνιαία σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 169/2007 και των ν. 4387/2016 και 4472/2017, από ...2017, ακαθάριστου ποσού 2.181,73 ευρώ, με βαθμό συνταξιοδότησης αυτόν του Αρχηγού ΓΕΣ και με βάση συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία ανερχόμενη σε 46 έτη, 4 μήνες και 24 ημέρες, στην οποία περιλαμβάνεται διπλάσια υπηρεσία 5 ετών που διανύθηκε σε μονάδες εκστρατείας. Το εν λόγω ακαθάριστο ποσό μηνιαίας σύνταξης προέκυψε αφού προστέθηκε στο ποσό της «εθνικής σύνταξης» των 384,00 ευρώ, ποσό «ανταποδοτικής σύνταξης» 1.797,73 ευρώ, το οποίο προέκυψε από τον ανερχόμενο σε 3.233,32 ευρώ μέσο όρο μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 και ποσοστό αναπλήρωσης 55,60% που αντιστοιχεί στον ως άνω συντάξιμο χρόνο (3.233,32 X 55,60%). Σύμφωνα δε με την περιλαμβανόμενη στα στοιχεία του συνταξιοδοτικού φακέλου του ως άνω ενάγοντος «βεβαίωση συντάξιμων αποδοχών» που εκδόθηκε από το Ο.Λ.ΚΕ.Σ. του ΓΕΣ, οι «συντάξιμες αποδοχές» του, μηνός Ιανουαρίου 2017, ανέρχονταν σε 3.849,03 ευρώ.

17. Ο τέταρτος ενάγων ..., γεννηθείς το έτος ..., κατετάγη στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων στις ..., ονομάστηκε Σημαιοφόρος στις ..., μετά από διαδοχικές προαγωγές από βαθμό εις βαθμό προήχθη σε Αντιναύαρχο στις ..., διορίστηκε Αρχηγός ΓΕΝ στις ..., ενώ με το από ... π.δ. (Γ' ...) προήχθη σε Ναύαρχο, τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία από ...2020 ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του και του απονεμήθηκε ο τίτλος του Επίτιμου Αρχηγού ΓΕΝ. Το συνολικό ακαθάριστο ύψος των αποδοχών ενεργείας του, κατά τον χρόνο της αποχώρησής του από την υπηρεσία ανερχόταν στο ποσό των 4.835,00 ευρώ (βασικός μισθός 3.800,00 ευρώ + οικογενειακή παροχή τέκνων 70,00 ευρώ + επίδομα θέσης ευθύνης 400,00 ευρώ + προσαύξηση ιδιαιτέρων συνθηκών εργασίας 450,00 ευρώ + προσαύξηση ιδιαιτέρων συνθηκών εργασίας 115,00 ευρώ, βλ. την οικεία «ανάλυση αποδοχών», μηνός Φεβρουαρίου 2020, που εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Ε3 (Τμήμα IV) του ΓΕΝ). Με την .../...2020 πράξη του Διευθυντή της Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του Ε.Φ.Κ.Α. κανονίστηκε στον 4^ο ενάγοντα μηνιαία σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 169/2007 και των ν. 4387/2016 και 4472/2017, από ...2020, ακαθάριστου ποσού 2.087,90 ευρώ, με βαθμό συνταξιοδότησης αυτόν του Αρχηγού ΓΕΝ και με βάση συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία ανερχόμενη σε 45 έτη, 5 μήνες και 1 ημέρα, στην οποία περιλαμβάνεται και διπλάσια υπηρεσία 5 ετών που διανύθηκε σε μονάδες εκστρατείας. Το εν λόγω ακαθάριστο ποσό μηνιαίας σύνταξης προέκυψε αφού προστέθηκε στο ποσό της «εθνικής σύνταξης» των 384,00 ευρώ, ποσό «ανταποδοτικής σύνταξης» 1.703,90 ευρώ, το οποίο προέκυψε από τον ανερχόμενο σε 3.176,54 ευρώ μέσο όρο μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 και ποσοστό αναπλήρωσης 53,64% που αντιστοιχεί στον ως άνω συντάξιμο χρόνο (3.176,54 X 53,64%). Σύμφωνα δε με το περιλαμβανόμενο στα στοιχεία του συνταξιοδοτικού φακέλου του ως άνω ενάγοντος οικείο έντυπο «οικονομικών στοιχείων» που εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Ε3 του ΓΕΝ, οι αποδοχές του «επί των οποίων έγιναν κρατήσεις για κύρια σύνταξη», μηνός Ιανουαρίου 2020, ανέρχονταν σε 4.834,93 ευρώ.

18. Με την ένδικη αγωγή: (α) Ο πρώτος ενάγων αιτείται την καταβολή ποσού 98.267,05 ευρώ άλλως ποσού 85.872.48 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως. Επικουρικώς αιτείται την καταβολή ποσού 79.070,46 ευρώ, άλλως ποσού 67.875,58 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως, εάν ήθελε κριθεί ότι οι αποδοχές ενεργείας του κατά τον χρόνο της αποστρατείας του προσδιορίζονται με τις διατάξεις των άρθρων 123 έως 127 του ν. 4472/2017.

(β) Ο δεύτερος ενάγων αιτείται την καταβολή ποσού 87.303,28 ευρώ, άλλως το ποσού 71.085,94 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως. Επικουρικώς αιτείται την καταβολή ποσού 68.106,69 ευρώ, άλλως το ποσό των 53.089,05 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως, εάν ήθελε κριθεί ότι οι αποδοχές ενεργείας του κατά τον χρόνο της αποστρατείας του προσδιορίζονται με τις διατάξεις των άρθρων 123 έως 127 του ν. 4472/2017. Επίσης ζητεί το ποσό των 47.266,32 ευρώ ως αποζημίωση, διότι, όπως ισχυρίζεται, η ανταποδοτική σύνταξη του έπρεπε να υπολογιστεί όχι σε ποσοστό αναπλήρωσης 100% όπως υπολογίστηκε, αλλά σε 130,6%, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 55 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007, Α' 210) και τις συνταγματικές αρχές της ισότητας, επικαλούμενος ειδικότερα την από έτη 78-11-12 συνολική συντάξιμη υπηρεσία του και τα περιλαμβανόμενα σε αυτή 30 πητικά εξάμηνα επί συνόλου 73, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, η διοίκηση μη νομίμως παρέλειψε να λάβει υπόψη της κατά τον προσδιορισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξής του.

(γ) Ο τρίτος ενάγων αιτείται την καταβολή ποσού 95.004,15 ευρώ, άλλως ποσού 82.725,83 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως. Επικουρικώς αιτείται την καταβολή ποσού 75.807,56 ευρώ, άλλως το ποσό των 64.728,93 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως, εάν ήθελε κριθεί ότι οι αποδοχές ενεργείας του κατά τον χρόνο της αποστρατείας του προσδιορίζονται με τις διατάξεις των άρθρων 123 έως 127 του ν. 4472/2017.

(δ) Ο τέταρτος ενάγων αιτείται την καταβολή ποσού 18.513,04 ευρώ, άλλως ποσού 15.998,84 ευρώ, τα οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχούν σε ποσοστό εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης 80% και 75%, αντιστοίχως.

19. Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι, σε αντίθεση με όσα κρίθηκαν με την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και παρόλο που κατά την ενεργό υπηρεσία τους ως αρχηγοί Γενικών Επιτελείων είχαν ένα συγκεκριμένο υπηρεσιακό και μισθολογικό καθεστώς, λόγω της αυξημένης ευθύνης τους και των σχετικών θυσιών που απαιτούσε η θέση τους, η σύνταξη που κανονίστηκε σε αυτούς με τις προαναφερθείσες πράξεις δεν τελεί σε σχέση εύλογης αναλογίας με τις αποδοχές που ελάμβαναν κατά την ενεργό υπηρεσία τους, με αποτέλεσμα να διαταράσσεται σε δυσανάλογο βαθμό το βιοτικό επίπεδο που είχαν εξασφαλίσει στην ενέργεια και να μην μπορεί να θεωρηθεί η σύνταξη

τους ως συνέχεια των ως άνω αποδοχών. Ακόμη, ισχυρίζονται ότι η ως άνω δυσαναλογία επιδεινώνεται περαιτέρω από το γεγονός ότι για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης τους λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των αποδοχών τους υπέρμετρα μεγάλου χρονικού διαστήματος, ήτοι από το έτος 2002 μέχρι τη συνταξιοδότησή τους.

20. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν ήδη δεκτά στις σκέψεις 9 και 12 της παρούσας, το Δικαστήριο, προκειμένου να διαγνώσει εάν υφίσταται εύλογη αναλογία μεταξύ των αποδοχών ενεργείας και της σύνταξης των εναγόντων και να καθορίσει το ποσοστό αυτής, εξετάζει ιδίως τη σημασία του λειτουργήματός τους, την ευθύνη που αυτό συνεπάγεται, τις υπηρεσιακές τους συνθήκες, τον βαθμό τους και τη θέση τους στην ιεραρχία ενόψει και της αρχής της αξιοκρατίας, τη διάρκεια της απασχόλησής τους (έτη υπηρεσίας), την ηλικία εισόδου στο στράτευμα καθώς και την ηλικία συνταξιοδότησής τους. Ακολούθως, για την κατάταξή τους, σύμφωνα με την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας, λαμβάνει υπόψη το ύψος των συντάξιμων αποδοχών ενεργείας τους, ήτοι των αποδοχών επί των οποίων για όλα τα προηγούμενα του ν. 4387/2016 έτη, έχουν διενεργηθεί ασφαλιστικές κρατήσεις, κατ' άρθρο 59 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, δημιουργώντας, ως εκ τούτου, και τη θεμιτή προσδοκία ότι θα συμβάλλουν στον καθορισμό της σύνταξής τους. Οι αποδοχές, άλλωστε, αυτές (συντάξιμες) αποτελούσαν, κατ' άρθρο 34 του ίδιου κώδικα, και προ της έναρξης ισχύος των διατάξεων του ν. 4387/2016, τη βάση υπολογισμού των συντάξεών τους και, συνεπώς, το μέγεθος απόδοσης της εύλογης αναλογίας (Ελ.Συν. Ολ. 2020/2020 σκέψη 147). Επί του ποσού δε αυτού, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος και την ανάγκη διασφάλισης της δημοσιονομικής βιωσιμότητας εν γένει, που καθιστά αναγκαία τόσο την περιστολή όσο και την προβλεψιμότητα των δημοσίων δαπανών, εξευρίσκει και το ποσοστό κανονισμού της σύνταξής τους που πληροί κατά την κρίση του τις απαιτήσεις της εύλογης αναλογίας, ανεξαρτήτως του επιμερισμού του σε εθνική και ανταποδοτική σύνταξη. Άλλωστε ούτε οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι από τον υπολογισμό της σύνταξής τους ως ποσοστό επί των ασφαλιστέων και συντάξιμων αποδοχών τους υπέστησαν περικοπή της προσδοκώμενης σύνταξης, αλλά επιδιώκουν την αύξησή της.

21. Συγκεκριμένα, (α) οι ενάγοντες είναι απόφοιτοι στρατιωτικών σχολών, εισήχθησαν δε στις τάξεις των αντιστοίχων για έκαστο εξ αυτών σωματίων των Ενόπλων Δυνάμεων σε νεαρή ηλικία (18 ετών ο πρώτος, 17 ετών ο δεύτερος, 21 ετών ο τρίτος και 18 ετών ο τέταρτος), αποστρατεύτηκαν δε και συνταξιοδοτήθηκαν στην ηλικία των 58, 58, 59 και 62 ετών, αντιστοίχως, αφού διάνυσαν το σύνολο του εργασιακού βίου τους στο στράτευμα και έφτασαν να κατέχουν τον ανώτατο βαθμό αξιωματικού στον Κλάδο των Ε.Δ., του οποίου

έκαστος ηγήθηκε, έχοντας επιδείξει την επιμέλεια, την πειθαρχία και την προσήλωση στο καθήκον που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της σταδιοδρομίας τους στον ανώτατο αυτό βαθμό, αλλά έχοντας ταυτοχρόνως και τη θεμιτή και νόμιμη προσδοκία να απολαύσουν το επίπεδο ζωής που αντιστοιχεί στη σταδιοδρομία αυτή και, συνακόλουθα, το ανάλογο επίπεδο ζωής και μετά τη συνταξιοδότησή τους, (β) ως Αρχηγοί Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, Αεροπορίας, Στρατού και Ναυτικού, αντιστοίχως, ήταν υπεύθυνοι για την εθνική άμυνα της χώρας, που συνιστά ζωτικής σημασίας δημόσιο συμφέρον, η δε ένταση της θεσμικής εγγύησης που φέρει η ιδιότητά τους δικαιολογεί τη σύνδεση της σύνταξής τους με τις αποδοχές ενεργείας με σχέση αυξημένης ποσοτικής αναλογίας, (γ) το ύψος των αποδοχών ενεργείας των εναγόντων κατά την αποχώρησή τους από την ενεργό υπηρεσία, τους κατατάσσει στους υψηλά αμειβόμενους δημοσίους υπαλλήλους και κατά συνέπεια η εύλογη αναλογία μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης πρέπει να προσδιορισθεί με βάση το κριτήριο της μη ανατροπής του επιπέδου ζωής αυτών, και (δ) η σύνταξη που τους κανονίστηκε αντιστοιχεί σε χρονικά εκτεταμένη συνολική συντάξιμη υπηρεσία, η οποία περιλαμβάνει και επί μέρους υπηρεσίες που εκ του νόμου λογίζονται διπλάσιες, καθώς και πτητικά εξάμηνα για τον δεύτερο εξ αυτών και, ειδικότερα, σε συνολική συντάξιμη υπηρεσία, 44 ετών και 5 μηνών για τον πρώτο ενάγοντα, εκ της οποίας πέντε έτη αντιστοιχούν σε μονάδες εκστρατείας, 78 ετών, 11 μηνών και 12 ημερών, για τον δεύτερο ενάγοντα, εκ της οποίας 26 ημέρες αντιστοιχούν σε μονάδες εκστρατείας, ενώ χρονικό διάστημα 38 έτη και 6 μήνες αντιστοιχούν στα πτητικά του εξάμηνα, 46 ετών, 4 μηνών και 24 ημερών, για τον τρίτο ενάγοντα, εκ της οποίας 5 έτη αντιστοιχούν σε μονάδες εκστρατείας, και 45 ετών, 5 μηνών και 1 ημέρας, για τον τέταρτο ενάγοντα, εκ της οποίας 5 έτη αντιστοιχούν σε μονάδες εκστρατείας.

22. Με βάση αυτά και λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, ότι πρόκειται για στρατιωτικούς υψηλά αμειβόμενους, επομένως, για να διασφαλίζεται η απαιτούμενη εύλογη αναλογία μεταξύ των αποδοχών ενεργείας τους και της κανονιζόμενης σε αυτούς σύνταξης, πρέπει το ύψος της τελευταίας, σύμφωνα με τα κριθέντα με την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας, να «μην στοιχειοθετεί ανατροπή του επιπέδου ζωής» που είχαν εξασφαλίσει στην ενέργεια, και, αφετέρου, τις απαιτήσεις βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος και την ανάγκη διασφάλισης της δημοσιονομικής βιωσιμότητας εν γένει, το Δικαστήριο, σεβόμενο την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, ήτοι ασκώντας οριακό δικαστικό έλεγχο, κρίνει ότι σύνταξη υπολειπόμενη των συντάξιμων αποδοχών ενεργείας τους κατά το χρόνο εξόδου τους από την υπηρεσία κατά ποσοστό ανώτερο του 40% συνεπάγεται, πράγματι, «ανατροπή του επιπέδου ζωής» που είχαν εξασφαλίσει στην ενέργεια, και, ως εκ τούτου, ανατροπή της συνταγματικής επιβαλλόμενης αναλογίας των συντάξεων και των αποδοχών ενεργείας τους.

Συνεπώς, το αριθμητικό ποσοστό αναλογίας μεταξύ σύνταξης και συντάξιμων αποδοχών ενεργείας για την ανωτέρω κατηγορία συνταξιούχων, πέραν του οποίου, κατά τρόπο κατάδηλο, η αναλογία παύει να είναι εύλογη, πρέπει να προσδιοριστεί σε 60%.

23. Τούτου δοθέντος, το Δικαστήριο, διαπιστώνει ότι στην προκειμένη περίπτωση η κανονισθείσα στους ενάγοντες ακαθάριστη σύνταξη, ανέρχεται, (α) για τον πρώτο ενάγοντα στο ποσό των 1.974,13 ευρώ, και αντιστοιχεί σε ποσοστό 51,29% των συντάξιμων - ασφαλιστέων αποδοχών ενεργείας (μηνιαία σύνταξη 1.974,13 ευρώ X 100 ÷ μηνιαίες ασφαλιστέες αποδοχές 3.849,03 ευρώ), (β) για τον δεύτερο ενάγοντα στο ποσό των 3.702,69 ευρώ, και αντιστοιχεί σε ποσοστό 67,40% των συντάξιμων - ασφαλιστέων αποδοχών ενεργείας συν το επίδομα πτητικών εξαμήνων (μηνιαία σύνταξη 3.702,69 ευρώ X 100 ÷ [μηνιαίες ασφαλιστέες αποδοχές 3.849,03 ευρώ + επίδομα πτητικών εξαμήνων 1.644,19 ευρώ =] 5.493,22 ευρώ), (γ) για τον τρίτο ενάγοντα στο ποσό των 2.181,73 ευρώ και αντιστοιχεί σε ποσοστό 56,68% των συντάξιμων - ασφαλιστέων αποδοχών ενεργείας (μηνιαία σύνταξη 2.181,73 ευρώ X 100 ÷ μηνιαίες ασφαλιστέες εισφορές 3.849,03 ευρώ) και (δ) για τον τέταρτο ενάγοντα στο ποσό των και 2.087,90 ευρώ, και αντιστοιχεί σε ποσοστό 43,18% των συντάξιμων - ασφαλιστέων αποδοχών ενεργείας (μηνιαία σύνταξη 2.087,90 ευρώ X 100 ÷ μηνιαίες ασφαλιστέες αποδοχές 4.834,93 ευρώ).

24. Συνεπώς, η κανονισθείσα στον πρώτο, τρίτο και τέταρτο από τους ενάγοντες σύνταξη, υπολειπόμενη σε ποσοστό ανώτερο του 40% των συντάξιμων αποδοχών ενεργείας τους, είναι μη νόμιμη, καθόσον ανατρέπεται κατά τρόπο κατάδηλο, η απαιτούμενη εύλογη αναλογία μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης. Αντιθέτως, είναι νόμιμος ο υπολογισμός της σύνταξης του δεύτερου ενάγοντος που ανέρχεται σε ποσοστό 67,40% των συντάξιμων αποδοχών ενεργείας του.

25. Μετά από αυτά, δεδομένου ότι για τον προσδιορισμό της απαιτούμενης εύλογης αναλογίας το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τις συντάξιμες αποδοχές ενεργείας των εναγόντων κατά το χρόνο εξόδου τους από την υπηρεσία, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των ισχυρισμών τους ότι για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξής τους λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των αποδοχών τους υπέρμετρα μεγάλου χρονικού διαστήματος, ήτοι από το έτος 2002 μέχρι τη συνταξιοδότησή τους, οι οποίοι, σύμφωνα και με όσα έγιναν δεκτά στην σκέψη 12, είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

26. Ο προβαλλόμενος από τον δεύτερο ενάγοντα ισχυρισμός, ότι εσφαλμένως η ανταποδοτική σύνταξή του υπολογίστηκε με ποσοστό αναπλήρωσης

100%, ενώ με βάση τη συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία του, που ανέρχεται σε 78 έτη 11 μήνες και 12 ημέρες, το ποσοστό αναπλήρωσης που δικαιούται ανέρχεται σε 130,63%, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016, το συνολικό ακαθάριστο ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ακαθάριστο ποσό των συντάξιμων αποδοχών, η επικαλούμενη δε από αυτόν διάταξη του άρθρου 55 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, σύμφωνα με την οποία «αν συντρέχει περίπτωση προσαύξησης της σύνταξης λόγω εξαμήνων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του Κώδικα αυτού, η σύνταξη που προσαυξάνεται για το λόγο αυτόν, μπορεί να ορισθεί μέχρι το μηνιαίο μισθό ενέργειας, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 9 και στην παρ. 2 του άρθρου 34 αυτού του Κώδικα, κατά περίπτωση, προσαυξημένου κατά 50%», έχει ήδη από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 καταργηθεί, δοθέντος ότι με τον νόμο αυτό θεσπίστηκε νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, ο οποίος, σύμφωνα με τα κριθέντα με την 2020/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, εφόσον η σύνταξη που προκύπτει ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εύλογης αναλογίας, δεν αντιβαίνει σε συνταγματικούς ή υπερνομοθετικές ισχύος κανόνες.

27. Μετά από αυτά, στοιχειοθετείται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, εις ολόκληρον ευθύνη των εναγομένων, σύμφωνα με τα άρθρα 105 – 106 του Εισ.Ν.Α.Κ., προς αποκατάσταση της περιουσιακής ζημίας που υπέστησαν ο πρώτος, ο τρίτος και ο τέταρτος από τους ενάγοντες, οι οποίοι, ως εκ τούτου, έχουν νόμιμη αξίωση κατά των εναγομένων για τις διαφορές συντάξεων που στερήθηκαν κατά το αιτούμενο με την αγωγή τους για τον καθένα από αυτούς χρονικό διάστημα, η αξίωσή τους δε αυτή δεν έχει υποπέσει στην πενταετή παραγραφή των άρθρων 90 παρ. 1 και 91 του ν. 2362/1995, ενόψει της άσκησης της ένδικης αγωγής, η οποία επιδόθηκε στους εναγόμενους στις 30.12.2020 (βλ. τις .../30.12.2020 και .../30.12.2020 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Αθηνών Δημητρίου Θεμ. Παπαγεωργίου στο Ελληνικό Δημόσιο και στον e – ΕΦΚΑ, αντιστοίχως και το άρθρο 135 του ν. 4700/2020).

28. Κατ' ακολουθίαν αυτών, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα προς απόδειξη της αξίωσής τους στοιχεία: (α) Ο πρώτος ενάγων edικαιούτο να λάβει κατά τη συνταξιοδότησή του ως συνολικό ποσό εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης το ποσό των 2.309,42 ευρώ μηνιαίως (3.849,03 ευρώ X 60% = 2.309,42 ευρώ). Συνεπώς, για το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2020 δικαιούται να λάβει ως αποζημίωση το συνολικό ποσό των 15.568,68 ευρώ {(3.849,03 ευρώ X 60% =) 2.309,42 ευρώ – 1.974,13 ευρώ = 335,29 ευρώ μηνιαίως και άρα 145,34 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 28.2.2017 [335,29 ÷ 30 = 11,18 ευρώ ημερησίως X 13 ημέρες] + 15.423,34 ευρώ

για το χρονικό διάστημα από 1.3.2017 έως 31.12.2020 [335,29 ευρώ X 46 μήνες]]. (β) Ο τρίτος ενάγων edικαιούτο να λάβει κατά τη συνταξιοδότησή του ως συνολικό ποσό εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης το ποσό των 2.309,42 ευρώ μηνιαίως (3.849,03 ευρώ X 60% = 2.309,42 ευρώ). Συνεπώς, για το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2020 δικαιούται να λάβει ως αποζημίωση το συνολικό ποσό των 5.929,12 ευρώ {(3.849,03 ευρώ X 60% =) 2.309,42 ευρώ – 2.181,73 ευρώ = 127,69 ευρώ μηνιαίως και άρα 55,38 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 28.2.2017 [127,69 ÷ 30 = 4,26 ευρώ ημερησίως X 13 ημέρες] + 5.873,74 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2017 έως 31.12.2020 [127,69 ευρώ X 46 μήνες]}. (γ) Ο τέταρτος ενάγων edικαιούτο να λάβει κατά τη συνταξιοδότησή του ως συνολικό ποσό εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης το ποσό των 2.900,96 ευρώ μηνιαίως (4.834,93 ευρώ X 60% = 2.900,96 ευρώ). Συνεπώς, για το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 18.2.2020 έως 31.12.2020 δικαιούται να λάβει ως αποζημίωση το συνολικό ποσό των 8.455,80 ευρώ {(4.834,93 ευρώ X 60% =) 2.900,96 ευρώ – 2.087,90 ευρώ = 813,06 ευρώ μηνιαίως και άρα 325,20 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 18.2.2020 έως 29.2.2020 [813,06 ÷ 30 = 27,10 ευρώ ημερησίως X 12 ημέρες] + 8.130,6 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2020 έως 31.12.2020 [813,06 ευρώ X 10 μήνες]}.

29. Στο σημείο αυτό, η Σύμβουλος Ιωάννα Ρούλια εξέφρασε την ακόλουθη γνώμη: Το αριθμητικό ποσοστό αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης του 2^{ου} ενάγοντος πέραν του οποίου, κατά τρόπο κατάδηλο, η αναλογία παύει να είναι εύλογη πρέπει να διαφοροποιηθεί από αυτό των λοιπών εναγόντων και να προσδιοριστεί σε 65%, καθόσον πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι η συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία του ανέρχεται κυρίως λόγω των προσμετρούμενων πτητικών εξαμήνων (38 έτη και 6 μήνες) σε χρόνο πολύ μεγαλύτερο από αυτόν ενός ομοιοβάθμου του χωρίς τόσο μεγάλη συντάξιμη υπηρεσία και δη υπηρεσία πτητικών εξαμήνων και συνακόλουθα από αυτόν των λοιπών εναγόντων. Περαιτέρω, για τον προσδιορισμό της εύλογης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης των εναγόντων, πρέπει η ακαθάριστη μηνιαία σύνταξή τους να συγκριθεί, όχι με τις καθορισθείσες εκ του νόμου μηνιαίες ασφαλιστές αποδοχές τους, αλλά με τις συνολικές αποδοχές που ελάμβαναν στην ενέργεια κατά το χρόνο της εξόδου τους από την υπηρεσία. Τούτο διότι εν προκειμένω το Δικαστήριο προκειμένου να προσδιορίσει το ύψος της αποζημίωσης που δικαιούνται οι ενάγοντες δεν προβαίνει με βάση τις ασφαλιστές αποδοχές τους σε ένα νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξής τους, αλλά εξετάζει μια όλως διαφορετική νομική βάση, εάν δηλαδή το επίπεδο ζωής που επιφύλαξε σε αυτούς ο νομοθέτης με τη σύνταξη που τους κανονίστηκε με βάση τις ασφαλιστές αποδοχές τους και τα λοιπά τεθέντα εκ του νόμου στοιχεία υπολογισμού, βρίσκεται ή όχι σε εύλογη αναλογία με το επίπεδο ζωής που είχαν εξασφαλίσει όσο ήταν στην ενέργεια και συγκεκριμένα εάν επέρχεται ανατροπή του επιπέδου ζωής που

είχαν στην ενέργεια, το δε εν λόγω επίπεδο ζωής αντανακλάται στο σύνολο των αποδοχών ενεργείας τους, που περιλαμβάνει τον βασικό μισθό και τα επιδόματα που ελάμβαναν λόγω του βαθμού τους και των συνθηκών άσκησης της εργασίας τους (βλ. και ΕλΣυν Ολ. 2020/2020, ιδίως σκέψεις 136, 144, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 156 όπου γίνεται λόγος για «αποδοχές ενεργείας» ή «μισθό ενεργείας», καθώς και Πέμπτο Τμήμα 73/2023, σκέψεις 10 και 13). Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση η κανονισθείσα στους ενάγοντες σύνταξη ποσού 1.974,13 ευρώ, 3.702,69 ευρώ, 2.181,73 ευρώ και 2.087,90 ευρώ, αντιστοίχως για έκαστο εξ αυτών, αντιστοιχεί για τον 1^ο ενάγοντα σε ποσοστό 41,15% των συνολικών αποδοχών ενεργείας του (μηνιαία ακαθάριστη σύνταξη 1.974,13 ευρώ X 100 ÷ ακαθάριστες αποδοχές ενεργείας 4.797,94 ευρώ), για τον 2^ο ενάγοντα σε ποσοστό 57,48% των συνολικών αποδοχών ενεργείας του (μηνιαία ακαθάριστη σύνταξη 3.702,69 ευρώ X 100 ÷ [4.797,94 ευρώ + επίδομα πτητικών εξαμήνων 1.644,19 ευρώ =] 6.442,13 ευρώ), για τον 3^ο ενάγοντα σε ποσοστό 46,47% των αποδοχών ενεργείας (μηνιαία ακαθάριστη σύνταξη 2.181,73 ευρώ X 100 ÷ ακαθάριστες αποδοχές ενεργείας 4.694,61 ευρώ) και για τον 4^ο ενάγοντα σε ποσοστό 43,18% των συνολικών αποδοχών ενεργείας του (μηνιαία ακαθάριστη σύνταξη 2.087,90 ευρώ X 100 ÷ μηνιαίες ασφαλιστές εισφορές 4.835,00 ευρώ). Κατόπιν τούτων, μη νομίμως η καθορισθείσα σύνταξη των 1^{ου}, 3^{ου} και 4^{ου} εναγόντων υπολείπεται του ποσοστού 60% επί των τελευταίων αποδοχών ενεργείας τους και μη νομίμως η καθορισθείσα σύνταξη του 2^{ου} ενάγοντος υπολείπεται του ποσοστού 65% επί των τελευταίων αποδοχών ενεργείας του. Άρα, οι ενάγοντες, σύμφωνα με τις συνολικές αποδοχές ενεργείας τους κατά το χρόνο της συνταξιοδότησής τους (βλ. σκέψεις 14 έως 17) πρέπει να λάβουν ως αποζημίωση τα εξής ποσά: α) ο 1^{ος} ενάγων πρέπει να λάβει για το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2020 το ποσό των 42.004,93 ευρώ {(4.797,94 ευρώ X 60% =) 2.878,76 ευρώ – 1.974,13 ευρώ = 904,63 ευρώ μηνιαίως και άρα 391,95 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 28.2.2017 [904,63 ÷ 30 = 30,15 ευρώ ημερησίως X 13 ημέρες] + 41.612,98 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2017 έως 31.12.2020 [904,63 ευρώ X 46 μήνες]}, β) ο 2^{ος} ενάγων πρέπει να λάβει για το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2020 το ποσό των 22.505,82 ευρώ {(6.442,13 ευρώ X 65% =) 4.187,38 ευρώ – 3.702,69 ευρώ = 484,69 ευρώ μηνιαίως και άρα 210,08 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 28.2.2017 [484,69 ÷ 30 = 16,16 ευρώ ημερησίως X 13 ημέρες] + 22.295,74 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2017 έως 31.12.2020 [484,69 ευρώ X 46 μήνες]}, γ) ο 3^{ος} ενάγων πρέπει να λάβει για το αιτούμενο χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2020 το ποσό των 29.487,05 ευρώ {(4.694,61 ευρώ X 60% =) 2.816,77 ευρώ – 2.181,73 ευρώ = 635,04 ευρώ μηνιαίως και άρα 275,21 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 28.2.2017 [635,04 ÷ 30 = 21,17 ευρώ ημερησίως X 13 ημέρες] + 29.211,84 ευρώ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2017 έως 31.12.2020 [635,04 ευρώ X 46 μήνες]} και δ) ο 4^{ος} ενάγων πρέπει να λάβει για το αιτούμενο χρονικό

διάστημα από 18.2.2020 έως 31.12.2020 το ποσό των 8.456,20 ευρώ $\{(4.835,00 \text{ ευρώ} \times 60\% =) 2.901,00 \text{ ευρώ} - 2.087,90 \text{ ευρώ} = 813,10 \text{ ευρώ μηνιαίως και άρα } 325,20 \text{ ευρώ για το χρονικό διάστημα από } 18.2.2020 \text{ έως } 29.2.2020 [813,10 \div 30 = 27,10 \text{ ευρώ ημερησίως} \times 12 \text{ ημέρες}] + 8.131,00 \text{ ευρώ για το χρονικό διάστημα από } 1.3.2020 \text{ έως } 31.12.2020 [813,10 \text{ ευρώ} \times 10 \text{ μήνες}]\}$. Πλην όμως, η ως άνω γνώμη δεν εκράτησε.

30. Με την ένδικη αγωγή ζητείται επιπλέον να αναγνωρισθεί ότι τα εναγόμενα νομικά πρόσωπα οφείλουν, εις ολόκληρον το καθένα, να καταβάλουν, ως αποζημίωση κατ' άρθρα 105 - 106 ΕισΝΑΚ, άλλως με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, με τον νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, στον πρώτο ενάγοντα το ποσό των 7.003,37 ευρώ, στον δεύτερο ενάγοντα το ποσό των 24.104,67 ευρώ, στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των 7.101,48 ευρώ και στον τέταρτο ενάγοντα το ποσό των 1.519,96 ευρώ, τα οποία (ποσά) σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους, αντιστοιχούν στη διαφορά των ποσών συντάξεων που έλαβαν οι τρεις πρώτοι ενάγοντες κατά το χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2020 και ο τέταρτος ενάγων κατά το χρονικό διάστημα από 18.2.2020 έως 31.12.2020 και των ποσών που θα ελάμβαναν, εάν δεν εφαρμόζονταν επί της σύνταξής τους οι διατάξεις των άρθρων 38 του ν. 3863/2010 και 11 του ν. 3865/2010, όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011 περί επιβολής στη σύνταξή τους της ΕΑΣ. Οι ενάγοντες προβάλλουν ότι οι διατάξεις αυτές έχουν ήδη κριθεί αντισυνταγματικές με την 244/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου.

31. Με την 244/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εκδόθηκε με τη διαδικασία του άρθρου 108Α του π.δ/τος 1225/1981, κρίθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3865/2010, καθ' ο μέρος επιβλήθηκε με αυτές Εισφορά Αλληλεγγύης στις συντάξεις του Δημοσίου και, συνακόλουθα, και οι διατάξεις των άρθρων 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011, καθ' ο μέρος αυξήθηκε με αυτές το ύψος της επίμαχης εισφοράς για τους συνταξιούχους του Δημοσίου, είναι αντίθετες προς τις ρυθμίσεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και τις από αυτές απορρέουσες αρχές της ισότητας ενώπιον του νόμου, της ισότητας στα δημόσια βάρη, της ασφάλειας δικαίου, της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και της αρχής της αναλογικότητας.

32. Με την 504/2021 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εκδόθηκε με τη διαδικασία του άρθρου 108Α του π.δ/τος 1225/1981, κρίθηκε ότι η παρακράτηση της εισφοράς αλληλεγγύης από τις συντάξεις των πρώην στρατιωτικών υπαλλήλων του Δημοσίου για τη χρηματοδότηση του ελλείμματος του συνταξιοδοτικού κεφαλαίου, κατά το χρονικό διάστημα από την

υπαγωγή τους στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης έως τις 31.12.2018, δεν ενσωματώνεται με συνεκτικότητα στη ριζική μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος που επήλθε με τον ν. 4387/2016, όπως αυτός γνησίως ερμηνεύθηκε με τον ν. 4670/2020, και τούτο διότι δεν αιτιολογείται παντάπασι, σε συνάρτηση με την εν λόγω μεταρρύθμιση, η αναγκαιότητα διατήρησης της εισφοράς αυτής για τον σκοπό για τον οποίο θεσμοθετήθηκε ούτε τεκμηριώνεται, ως στοιχείο της νέας συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, η προσφορότητά της ως προς τα βαρυνόμενα πρόσωπα, τη βάση υπολογισμού και την κλιμάκωσή της. Συνακόλουθα, η παρακράτηση της εν λόγω εισφοράς για το ως άνω χρονικό διάστημα αντίκειται στην αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρα 4 παρ. 1 και 5 και 25 παρ. 4 του Συντάγματος), καθώς και στην αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος).

33. Εξάλλου, με την 1477/2021 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου η οποία εκδόθηκε με τη διαδικασία του άρθρου 108Α του π.δ/τος 1225/1981, κρίθηκε, για τους λόγους που εκτίθενται σε αυτήν (σκέψεις 70 έως 76 όπου και μειοψηφία σκέψεις 77 και 78) ότι από 1.1.2019, οπότε η ΕΑΣ μετετρέπη από προσωρινό χρηματοδοτικό μέσο για την κάλυψη των τρεχόντων ελλειμμάτων του συνταξιοδοτικού συστήματος σε πάγιου χαρακτήρα δημόσια αποταμίευση χάριν των συντάξεων των μελλοντικών γενεών, η επιβολή της εισφοράς αυτής δεν θέτει ζήτημα παραβίασης του Συντάγματος ή υπερνομοθετικής ισχύος κανόνων.

34. Οι εγειρόμενες αξιώσεις των τριών πρώτων εναγόντων κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2019 έως 31.12.2020 και του τέταρτου ενάγοντος για όλο το αιτούμενο από αυτόν χρονικό διάστημα από 18.2.2020 έως 31.12.2020, που ανάγονται στο χρονικό διάστημα μετά τις 31.12.2018, είναι απορριπτέες ως νόμω αβάσιμες αφού, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά με την 1477/2021 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, από 1.1.2019 νομίμως επιβάλλεται η εισφορά αυτή.

35. Οι αξιώσεις των τριών πρώτων εναγόντων, οι οποίες συναρτώνται με τη μη καταβολή στο ακέραιο νομίμως κανονισθείσας σύνταξης, ήτοι δεν ανάγονται στον κανονισμό αλλά στην εκκαθάριση της σύνταξής τους και επομένως υπόκεινται στη διετή παραγραφή της παραγράφου 5 του άρθρου 140 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (...)», Α' 143 (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1975/2021 σκέψεις 101 και 104), έχουν παραγραφεί κατά το μέρος που αφορά στο χρονικό διάστημα από 16.2.2017 έως 31.12.2017, ενόψει του χρόνου επίδοσης της υπό κρίση αγωγής στα εναγόμενα νομικά πρόσωπα στις 30.12.2020 (βλ. τις .../30.12.2020 και .../30.12.2020 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Αθηνών Δημητρίου Θεμ. Παπαγεωργίου στο Ελληνικό Δημόσιο και στον e – ΕΦΚΑ, αντιστοίχως και το άρθρο 135 του ν. 4700/2020) και δεδομένου

ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει άλλο διακοπτικό της παραγραφής γεγονός ούτε οι ως άνω ενάγοντες αποδεικνύουν τέτοιο γεγονός.

36. Μετά από αυτά οι τρεις πρώτοι ενάγοντες έχουν νόμιμη αξίωση μόνο για τα ποσά που παρακρατήθηκαν από τη σύνταξή τους ως εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2018 έως 31.12.2018.

37. Από τα προσκομισθέντα ενημερωτικά σημειώματα σύνταξης προκύπτει ότι ως εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων, για το χρονικό διάστημα από 1.1.2018 έως 31.12.2018, παρακρατήθηκε από τις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές (α) του πρώτου ενάγοντος το συνολικό ποσό των 542,28 ευρώ (μηνιαία παρακράτηση για ΕΑΣ 45,19 ευρώ X 12 μήνες), (β) του δεύτερου ενάγοντος το συνολικό ποσό των 542,28 ευρώ (μηνιαία παρακράτηση για ΕΑΣ 45,19 ευρώ X 12 μήνες) και (γ) του τρίτου ενάγοντος το συνολικό ποσό των 542,28 ευρώ (μηνιαία παρακράτηση για ΕΑΣ 45,19 ευρώ X 12 μήνες), τα ποσά δε αυτά πρέπει να τους επιστραφούν, σύμφωνα με τα κριθέντα με τις 244/2017 και 504/2021 αποφάσεις της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής.

38. Κατ' ακολουθίαν αυτών, η ένδικη αγωγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να αναγνωρισθεί ότι τα εναγόμενα νομικά πρόσωπα οφείλουν εις ολόκληρον το καθένα να καταβάλουν, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής (α) στον πρώτο ενάγοντα το ποσό των (15.568,68 + 542,28 =) 16.110,96 ευρώ, (β) στον δεύτερο ενάγοντα το ποσό των 542,28 ευρώ, (γ) στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των (5.929,12 + 542,28 =) 6.471,40 ευρώ και (δ) στον τέταρτο ενάγοντα το ποσό των 8.455,80 ευρώ.

39. Κατ' εκτίμηση των περιστάσεων τα εναγόμενα νομικά πρόσωπα πρέπει να απαλλαγούν από τα δικαστικά έξοδα των εναγόντων (άρθρο 314 παρ. 3 εδ. β' του ν. 4700/2020).

40. Το Δικαστήριο, έχοντας υπόψη ότι το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών εντάσσεται πλέον στον e-Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με τις διατάξεις του ν. 4670/2020 (ΕλΣυν Ολ. 2020/2020), επισημαίνει ότι το Ελληνικό Δημόσιο και ο e-Ε.Φ.Κ.Α. δεν κωλύονται, στο πλαίσιο της συμμόρφωσης προς το περιεχόμενο της παρούσας απόφασης, να προβούν σε εκκαθάριση του οφειλόμενου ποσού, αφαιρώντας όσα ποσά έχουν ήδη τυχόν καταβάλει σε καθέναν από τους ενάγοντες για την ίδια ιστορική και νομική αιτία.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την αγωγή.

Αναγνωρίζει ότι το Ελληνικό Δημόσιο και το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-Ε.Φ.Κ.Α.) οφείλουν εις ολόκληρον το καθένα να καταβάλουν (α) στον πρώτο ενάγοντα ... το ποσό των 16.110,96 ευρώ, (β) στον δεύτερο ενάγοντα το ποσό των 542,28 ευρώ, (γ) στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των 6.471,40 ευρώ και (δ) στον τέταρτο ενάγοντα το ποσό των 8.455,80 ευρώ, νομιμοτόκως, από την επίδοση της αγωγής, για την αναφερόμενη στο ιστορικό αιτία. Και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο και τον e-Ε.Φ.Κ.Α. από τη δικαστική δαπάνη των εναγόντων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 9.6.2023, στις 30.6.2023 και στις 24.11.2023.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΡΟΥΛΙΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΑΚΗ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 24 Μαΐου 2024.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΑΝΔΡΙΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ